

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет філології
Кафедра світової літератури і порівняльного літературознавства

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма «Середня освіта (англійська мова і література)»
за спеціальністю 014 Середня освіта
спеціалізації 014.021 Англійська мова та зарубіжна література
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Зарубіжна література (1 семестр)
Викладач (-і)	Девдюк Іванна Василівна
Контактний телефон викладача	(0342) 59-61-44
Е-mail викладача	ivanna.devdiuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до узгодженого графіка протягом навчального семестру
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є особливості розвитку зарубіжної літератури Античності, Середньовіччя, Відродження та Просвітництва. У курсі виокремлюються характерні жанрово-стильові риси та ідейно-тематичні тенденції; розглядається мистецький доробок видатних майстрів пера, як-от: Дж.Чосера, В.Шекспіра, П.Кальдерона, Ж.-Б. Мольєра, Д.Дефо, Дж.Свіфта, Ф.Шиллера та ін. Увагу зосереджено на специфіці національних та індивідуально-авторських парадигм у координатах таких літературних явищ, як «античний театр», «героїчний епос», «ренесансна література», «єлизаветинський театр», «класицизм», «бароко» «просвітницький роман», «Буря та натиск» тощо. Зміст дисципліни охоплює філософсько-естетичні концепції й теорії, що лягли в основу формування літературної парадигми у творчості письменників зазначеного періоду. Літературні явища вивчаються у загальноосвітньому контексті шляхом їх порівняння з попередніми та наступними періодами, зокрема естетика та поезика середньовіччя актуалізується у площині зіставлення з художніми явищами Античності, бароко – з літературою Відродження та класицизму, міщанська драма – з класицистичною трагедією тощо. Взято до уваги міжлітературні контакти українських митців із європейськими майстрами слова. Як одна із форм комунікації розглядається переклад.</p> <p>Курс спрямований на розвиток здатності студентів самостійно набувати та удосконалювати знання та вміння через пошук, читання, реферування художніх текстів і науково-теоретичної літератури.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета вивчення навчальної дисципліни: поглибити знання студентів про домінуючі тенденції і явища зарубіжної літератури ранніх епох та Нового часу, ознайомити з філософськими поняттями й історико-мистецькими трансформаціями, що впливали на формування основних літературних принципів та змістових стратегій зазначеного періоду; підготувати спеціалістів, здатних розв'язувати теоретичні та практичні проблеми, пов'язані з розвитком зарубіжної літератури зазначеного періоду.</p> <p>Основні цілі навчальної дисципліни: навчити студентів самостійно набувати та удосконалювати знання і вміння через пошук, читання, реферування художніх текстів і науково-теоретичної літератури; аналізувати літературні твори, осмислювати їх художню своєрідність, особливості стилю й поезики, які віддзеркалюють поступальний розвиток сучасної літератури, розкривають її винятковість та важливість для становлення національного та світового культуротворчого процесу; розвивати естетичне та евристичне мислення, творчі навички та професійні здібності, необхідні для виконання трудових функцій вчителя зарубіжної літератури ЗЗСО.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Інтегральна компетентність: Здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузях освіти, навчання англійської мови та зарубіжної літератури, другої іноземної мови (німецької або французької) в процесі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів психолого-педагогічних та філологічних наук і</p>	

характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Компетентність володіння державною мовою:

Здатність вільно спілкуватися українською мовою як усно, так і письмово.

ЗК3. Соціальна компетентність:

Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування рідною та іноземною мовами з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК4. Культурна компетентність:

здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві, здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

ЗК7. Дослідницька компетентність:

Здатність до абстрактного мислення, пошуку, опрацювання, аналізу та синтезу інформації з різних джерел та проведення досліджень на належному рівні, дотримуючись принципів академічної доброчесності.

Фахові компетентності:

ФК1 Мовно-комунікативна компетентність:

Здатність дотримуватися сучасних норм іноземної мови в усному та писемному спілкуванні, зокрема у професійному колі; застосовувати знання про іноземну мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні та практичні вміння з іноземної мови у навчальній і професійній діяльності; забезпечувати навчання учнів іноземній мові, формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів, зокрема іншомовну комунікативну та між культурну компетентності; здатність забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою

ФК2. Літературознавча компетентність:

Здатність виявляти закономірності літературного процесу, визначати специфіку і значення художніх концепцій і літературних творів у контексті суспільно-літературної ситуації, літературної критики й культурної епохи; давати оцінку художнього твору; визначати роль системи образів, сюжету, композиції та засобів виразності в їх поєднанні; характеризувати творчу індивідуальність автора

ФК3. Предметно-методична компетентність:

Формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здійснювати інтегроване навчання учнів; добирати учнів; розвивати в учнів критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення в учнів.

ФК5 Емоційно-етична компетентність:

Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; здатність усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

Результати навчання:

ПРН5. Знати норми української та іноземної літературної мови, принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів; вміти аналізувати структурні одиниці української та іноземної мови, визначати їхню взаємодію; характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють; застосовувати ці знання і вміння у професійній діяльності вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури.

ПРН6. Знати й розуміти систему мови, культуру країни, мова якої вивчається, історію зарубіжної літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності вчителя/викладача іноземних мов та зарубіжної літератури

ПРН10. Застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей, навчальних предметів (інтегрованих курсів); використовувати мовний, мовленнєвий та культурний досвід учнів під час підготовки та проведення навчальних занять для формування в них розуміння природних зв'язків різних процесів, уміння вирішувати практичні завдання, що вимагають синтезу знань з різних освітніх галузей, розвитку системного мислення.

ПРН12. Знати історію зарубіжної літератури, вміти аналізувати й інтерпретувати твори

зарубіжної літератури, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі; використовувати ці знання та вміння у навчанні учнів навчального предмета.

ПРН13. Ефективно працювати з інформацією: збирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, впорядковувати, класифікувати, систематизувати, критично оцінювати, аналізувати й інтерпретувати її та застосовувати дані, дотримуючись норм академічної доброчесності.

ПРН17. Критично осмислювати основні теорії, принципи, методи, поняття та концепції обраної освітньої спеціальності/спеціалізації, уміти застосовувати їх для організації процесу навчання, виховання і розвитку учнів, формування в них уявлень про навчальний предмет на основі сучасних наукових досягнень.

ПРН18. Збирати, систематизувати, аналізувати й інтерпретувати дані реального освітнього процесу та застосовувати їх для прогнозування, планування, організації та реалізації навчально-пізнавальної діяльності учнів, проведення прикладного мікродослідження з методики навчання іноземних мов/зарубіжної літератури, презентувати його результати.

5. Організація навчання

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова/ вибіркова
1	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)	1	О

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	Лекції	Практ. зан.	Самост. роб.
Тема 1. Антична література. Періодизація. Система жанрів. Антична міфологія: періодизація та класифікація. Гомерівський епос. Грецька лірика. Античний театр. Римська класика.	2		8
Тема 2. Європейська література доби Середньовіччя: особливості формування й основні напрями. Героїчний епос. Героїчні поеми «Беовулф», «Пісня про Роланда». Лицарський роман. Форми середньовічного театру. Творчість Данте Аліг'єрі.	2	2	4
Тема 3. Поняття про епоху Відродження. Філософські та світоглядні основи, концепція людини, риси літератури. Сонети Ф.Петрарки. Творчість Дж. Боккаччо. Художнє новаторство збірки новел «Декамерон». Північне Відродження.	2		8
Тема 4. Англійське Відродження. Поезія епохи Відродження. Поетичне новаторство В. Шекспіра. Єлизаветинський театр. Новаторство «університетських умів». Драматургія Шекспіра. Поділ п'єс за групами. Концепція трагічного героя. Трагедія «Гамлет».	2	2	4
Тема 5. ХУІ століття як культурно-історична епоха. Літературні напрями, течії, жанри. Основні риси естетики та поезики бароко. Співвідношення бароко з іншими	2	2	4

художніми системами. Література іспанського бароко. Творчість П.Кальдерона. Драма П. Кальдерона «Життя – це сон».			
Тема 6. Класицизм як літературний напрям. Позитивний герой, філософська основа, поетика та естетика класицизму. Особливості літературного процесу Франції XVII ст. Два етапи французького класицизму. Класицистична трагедія у творчості П.Корнеля та Ж.Расіна. Висока комедія Мольєра.	2		8
Тема 7. Просвітництво як культурно-історична епоха, його характерні риси. Філософське підґрунтя. Літературні напрями, жанри. Просвітницький раціоналізм. Сентименталізм.	2		8
Тема 8. Особливості літературного процесу Англії XVIII ст. Етапи розвитку англійського просвітницького роману. Творчість Д.Дефо і Дж. Свіфта. Жанрова і композиційна своєрідність роману Дж.Свіфта «Мандри Гуллівера». Англійський роман зрілого Просвітництва. Творчість Г.Філдінга. Новаторство роману «Історія Тома, Найди».	2	2	4
Тема 9. Французька література XVIII століття. Енциклопедисти. Вклад Д.Дідро та Ж.-Ж.Руссо у розвиток ідей Просвітництва. Творчість Вольтера. Особливості жанру філософської повісті та їх художнє вираження у повістях «Кандід», «Простодушний».	2		8
Тема 10. Літературний процес у Німеччині XVIII ст. Етапи розвитку, представники. Творчість Г.-Е.Лессінга. Рух «Буря і натиск». Вклад Й. Гердера. Творчість Ф.Шиллера. П'єси «Розбійники», «Підступність і кохання». Творчість Й.-В. Гете. Поетичний доробок письменника. Трагедія «Фауст». Роман «Страждання молодого Вертера» як сентименталістський твір.	2	2	4
Загальна кількість годин	20	10	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання навчальної дисципліни відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Види контролю: поточний (усне/письмове опитування лекційному/практичному занятті); підсумковий (перевірка письмового індивідуального завдання; тест у системі дистанційного навчання). Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу (модуль 1) та бали, отримані під час заліку (модуль 2).		
Вимоги до письмових робіт	Упродовж семестру передбачені письмові тестування на кожному занятті (максимум 10 балів). Наперед підготовлені тематичні тести (у паперовій або електронній формі) складаються з 8 завдань, які		

	<p>включають 6 тестів відкритого типу (формату «множинний вибір») та 2 завдання закритого типу, які передбачають коротку відповідь у вільній формі. Виконання тестів демонструє рівень теоретичних знань та сформованості у студентів практичних навичок і вмінь аналізу літературних явищ.</p> <p>Правильний варіант відповіді на завдання закритого типу оцінюється в 1 бал, відкритого – у 2 бали. Невірна відповідь чи її відсутність – 0 балів. На написання тесту відводиться 10 хвилин.</p> <p><u>Зразок тестових завдань:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. «Єлизаветинським» називають період <ol style="list-style-type: none"> а) Ранняго Відродження б) Зрілого Відродження в) Пізнього Відродження г) Передвідродження 2. Скільки композиційних частин в «Утопії» Томаса Мора? <ol style="list-style-type: none"> а) дві б) три в) чотири г) шість 3. Хто увів італійський сонет в англійську поезію? <ol style="list-style-type: none"> а) Дж.Чосер б) Т. Вайет в) В.Шекспір г) Дж.Донн 4. Кого з письменників епохи Відродження називали "поетом поетів" <ol style="list-style-type: none"> а) Томаса Вайста б) Філіпа Сідні в) Едмунда Спенсера г) Вільяма Шекспіра 5. Сонет – це віршована форма, яка складається з <ol style="list-style-type: none"> а) 9 рядків б) 14 рідків в) 16 рядків г) 18 рядків 6. Кому присвячено цикл Едмунда Спенсера «Календар пастуха»? <ol style="list-style-type: none"> а) В.Ленгленду; б) Петрарці; в) королеві Єлизаветі; г) Філіпу Сідні. 7. Здійсніть короткий опис смаглявої пані – героїні циклу сонетів Шекспіра. 8. Охарактеризуйте манірний стиль, уведений Джоном Лілі.
<p>Практичні заняття</p>	<p>Оцінюється відвідуваність усіх 5 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 25 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 5.</p> <p>5 балів студент отримує за вичерпну бездоганну відповідь із наведенням двох і більше прикладів із текстів, які ілюструють ті чи ті положення.</p> <p>4 бали – за повну відповідь із наведенням двох і більше прикладів проте з однією-двома змістовими неточностями.</p> <p>3 бали – за неповну правильну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей чи невірно наведені приклади або їх відсутність.</p> <p>2 бали – за часткову, з грубими недоліками відповідь, або за її неадекватність завданню.</p> <p>1 бал – за відсутність відповіді</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Студент, який не набрав 25 балів, до іспиту не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).</p>

<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Форма підсумкового контролю – залік. Форма здачі – тестування в системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua.</p> <p>Структура тесту і розподіл балів за завдання:</p> <p>Підсумковий тест складається з 25 завдань формату «множинний вибір», виконання яких демонструє рівень теоретичних знань студентів, ступінь засвоєння ними художніх творів, а також сформованості практичних навичок аналізу літературних явищ. Правильний варіант відповіді оцінюється у 2 бали. Невірна відповідь чи її відсутність – 0 балів. Максимальна кількість балів за залік – 50. Студент, який не набрав 25 балів за відомістю №1, користується правом перескладання заліку за відомістю №2.</p> <p style="text-align: center;">Зразок завдань підсумкового тесту:</p> <p>Який період охоплює англійська література Середніх віків?</p> <p>а) 1-3 століття; б) 5-14 ст. в) 11-14 століття; г) 10-11 століття.</p> <p>Які типи народних співців існували в англосаксонському середовищі?</p> <p>а) барди і філіди; б) гласомани і скопи; в) мінезингери і трувери; г) кобзарі і лірники.</p> <p>Визначте віршовану форму англосаксонської літератури:</p> <p>а) римований ямб; б) неримованний ямб; в) алітераційний вірш; г) білий вірш.</p> <p>Роман «Пригоди Робінзона Крузо» написаний у формі:</p> <p>а) листа; б) сповіді; в) щоденника; г) спогадів.</p>
-----------------------------	--

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Студент зобов'язаний виконати самостійно і здати викладачу на перевірку письмову роботу не пізніше як за тиждень до встановленої розкладом дати заліку. Не допускається користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями, а також списування та плагіат при виконанні письмових завдань.

Академічна доброчесність:

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з «Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» можна за покликанням: <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

Студент зобов'язаний неухильно дотримуватися норм академічної доброчесності, правил внутрішнього розпорядку навчального закладу, інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють освітній процес у ЗВО. У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, студент отримає «0» балів. Повторна невідповідна поведінка під час заняття/виду контролю може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення

студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за покликанням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>

Відвідування занять:

При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено [Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#). Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача (згідно зі встановленим графіком).

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують матеріал самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn та виконанням письмових завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliia-stefanyka.pdf

Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти екзамен за відомістю №2. На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні письмових робіт. У разі отримання незадовільної оцінки з навчальної дисципліни за талоном №3, студенти мають право на повторне її вивчення, що регламентовано «Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (Редакція 3)», ознайомитися з яким можна за покликанням: <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-yyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf>

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів на платформах Coursera, Udemy, тощо, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів/тренінгів, тощо) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliia-stefanyka.pdf

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>.

8. Рекомендована література

1. Галич О., Назарець В., Васильев Є. Теорія літератури: Підручник. Київ: Либідь, 2001. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Halych_Oleksandr/Teoriia_literatury_vyd_2005/
2. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2007. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Davydenko_Halyna/Istoriia_zarubizhnoi_literatury_serednikh_viki_y_ta_doby_Vidrodzhennia/
3. Давиденко Г. Й., Величко М. О. Історія зарубіжної літератури XVII-XVIII ст.: Навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2007. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Davydenko_Halyna/Istoriia_zarubizhnoi_literatury_KhVII-XVIII_stolittia/
4. Девдюк І. В. Бароко. Класицизм. Просвітництво. Зарубіжна література XVII–XVIII ст. Навчальний посібник. Івано-Франківськ: Видавець Г.М. Кушнір, 2021. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/14253>
5. Девдюк І.В. Курс лекцій з історії англійської літератури (від давньої літератури до кінця

- XVIII ст.), Навчально-методичне видання. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2019. 92 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/10785>
6. Зарубіжна література XVII століття. Хрестоматія перекладів текстів українською мовою / Автори-упорядники А. М. Мартинець, І. В. Девдюк. Івано-Франківськ: Симфонія Форте, 2014.
 7. Зарубіжна література XVIII століття. Хрестоматія перекладів текстів українською мовою / Автори-упорядники: І. В. Девдюк, А. М. Мартинець. Видання 2-е, доповнене і змінене [Електронне видання]. Івано-Франківськ, 2015. 485 с. URL: <http://lib.pu.if.ua:8080/handle/123456789/14524>
 8. Зарубіжні письменники: енциклопедичний довідник: У 2 т. / ред. Н. Михальська, Б. Щавурський. Тернопіль: Богдан, 2005. Т. 1; 2006. Т. 2. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Schavurskyi_Borys/Zarubizhni_pysmennyky_entsyklopedychnyi_dovidnyk_Tom_1/
https://chtyvo.org.ua/authors/Schavurskyi_Borys/Zarubizhni_pysmennyky_entsyklopedychnyi_dovidnyk_Tom_2/
 9. Літературна історія ранніх епох: практикум : навч. посіб. вид. 2-ге доповнене й розширене / укл. О.В. Гальчук. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2022. 532 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/41691/4/Halchuk_2022_Practicum.pdf
 10. Шалагінов Б.. Зарубіжна література від античності до початку XIX сторіччя. Київ: Видавничий дім «КМ Академія», 2004. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/16808?show=full>

Викладач: Девдюк І.В., доктор філологічних наук, професор кафедри світової літератури і порівняльного літературознавства

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Зарубіжна література (2 семестр)
Викладач (-і)	Бігун Ольга Альбертівна
Контактний телефон викладача	(0342) 52-08-43
Е-mail викладача	olga.bigun@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до узгодженого графіка впродовж навчального семестру.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є навчальної дисципліни є особливості розвитку зарубіжної літератури романтизму, реалізму, модернізму. У курсі виокремлюються характерні жанрово-стильові риси та ідейно-тематичні тенденції; розглядається мистецький доробок видатних майстрів пера, як-от: Дж. Байрона, В. Скотта, В. Гюго, Е. Т. В. Гофмана, Ч. Діккенса, Е. Золя, Г. Ібсена, Г. Гауптмана, О. Вайльда, Б. Шоу, Р. Кіплінга, Г. Веллса. Зміст дисципліни охоплює філософсько-естетичні концепції й теорії, що лягли в основу формування літературної парадигми у творчості письменників зазначеного періоду. Важливим завданням курсу є долучення молоді до культурної скарбниці людства, до загальнолюдських цінностей, збагачення їхнього духовного світу знаннями із зарубіжної літератури, формування естетичних смаків, високої загальної та читацької культури. Невід'ємною складовою курсу є поглиблення знань з історії та теорії літератури, а також компаративістики. Методи навчання: інтерактивна лекція, дискусії, групова робота, індивідуальна робота, самостійна робота. Методи контролю: індивідуальне опитування, тестування, письмова робота, творче завдання.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни: поглибити знання студентів про домінуючі тенденції і явища зарубіжної літератури ранніх епох та Нового часу, ознайомити з філософськими поняттями й історико-мистецькими трансформаціями, що впливали на формування основних літературних принципів та змістових стратегій зазначеного періоду; підготувати спеціалістів, здатних розв'язувати теоретичні та практичні проблеми, пов'язані з розвитком зарубіжної літератури зазначеного періоду.

Основні **цілі** навчальної дисципліни: навчити студентів самостійно набувати та удосконалювати знання і вміння через пошук, читання, реферування художніх текстів і науково-теоретичної літератури; навчити студентів аналізувати літературні твори, осмислювати їх художню своєрідність, особливості стилю й поезики, які віддзеркалюють поступальний розвиток сучасної літератури, розкривають її винятковість та важливість для становлення національного та світового культуротворчого процесу; розвивати естетичне та евристичне мислення, творчі навички та професійні здібності, необхідні для виконання трудових функцій вчителя зарубіжної літератури ЗЗСО.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузях освіти, навчання англійської мови та зарубіжної літератури, другої іноземної мови (німецької або французької) в процесі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів психолого-педагогічних та філологічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Компетентність володіння державною мовою:

Здатність вільно спілкуватися українською мовою як усно, так і письмово.

ЗК3. Соціальна компетентність:

Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування рідною та іноземною мовами з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК4. Культурна компетентність:

здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві, здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

ЗК7. Дослідницька компетентність:

Здатність до абстрактного мислення, пошуку, опрацювання, аналізу та синтезу інформації з різних джерел та проведення досліджень на належному рівні, дотримуючись принципів академічної доброчесності.

Фахові компетентності:

ФК1 Мовно-комунікативна компетентність:

Здатність дотримуватися сучасних норм іноземної мови в усному та писемному спілкуванні, зокрема у професійному колі; застосовувати знання про іноземну мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні та практичні вміння з іноземної мови у навчальній і професійній діяльності; забезпечувати навчання учнів іноземній мові, формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів, зокрема іншомовну комунікативну та між культурну компетентності; здатність забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою

ФК2. Літературознавча компетентність:

Здатність виявляти закономірності літературного процесу, визначати специфіку і значення художніх концепцій і літературних творів у контексті суспільно-літературної ситуації, літературної критики й культурної епохи; давати оцінку художнього твору; визначати роль системи образів, сюжету, композиції та засобів виразності в їх поєднанні; характеризувати творчу індивідуальність автора

ФК3. Предметно-методична компетентність:

Формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здійснювати інтегроване навчання учнів; добирати учнів; розвивати в учнів критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення в учнів.

ФК5 Емоційно-етична компетентність:

Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; здатність усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

Результати навчання:

ПРН5. Знати норми української та іноземної літературної мови, принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів; вміти аналізувати структурні одиниці української та іноземної мови, визначати їхню взаємодію; характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють; застосовувати ці знання і вміння у професійній діяльності вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури.

ПРН 6. Знати й розуміти систему мови, культуру країни, мова якої вивчається, історію зарубіжної літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності вчителя/викладача іноземних мов та зарубіжної літератури

ПРН10. Застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей, навчальних предметів (інтегрованих курсів); використовувати мовний, мовленнєвий та культурний досвід учнів під час підготовки та проведення навчальних занять для формування в них розуміння природних зв'язків різних процесів, уміння вирішувати практичні завдання, що вимагають синтезу знань з різних освітніх галузей, розвитку системного мислення.

ПРН 12. Знати історію зарубіжної літератури, вміти аналізувати й інтерпретувати твори зарубіжної літератури, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі; використовувати ці знання та вміння у навчанні учнів навчального предмета.

ПРН13. Ефективно працювати з інформацією: збирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, впорядковувати, класифікувати, систематизувати, критично оцінювати, аналізувати й інтерпретувати її та застосовувати дані, дотримуючись норм академічної доброчесності.

ПРН17. Критично осмислювати основні теорії, принципи, методи, поняття та концепції обраної освітньої спеціальності/спеціалізації, уміти застосовувати їх для організації процесу навчання, виховання і розвитку учнів, формування в них уявлень про навчальний предмет на основі сучасних наукових досягнень.

ПРН18. Збирати, систематизувати, аналізувати й інтерпретувати дані реального освітнього процесу та застосовувати їх для прогнозування, планування, організації та реалізації навчально-пізнавальної діяльності учнів, проведення прикладного мікродослідження з методики навчання іноземних мов/зарубіжної літератури, презентувати його результати.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20

семінарські заняття / практичні / лабораторні		10		
самостійна робота		60		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
2	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)	1	Н	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		Кількість год.		
		лекції	практ. заняття	сам. роб.
Тема 1. Романтизм у Європі. Романтизм як літературний напрям і рух. Основні риси романтизму. Соціально-історичний ґрунт його розвитку, філософські основи. Романтизм і класицизм. Течії в літературі романтизму. Головні художні відкриття письменників-романтиків.		2		8
Тема 2. Естетичні основи англійського романтизму. Творчість Дж. Байрона. Творчість поетів-лейкістів: В. Вордсворта, С. Кольриджа, Р. Сауті. Тенденції англійського романтизму. Вальтер Скотт – зачинатель жанру історичного роману. Естетичні погляди Дж. Байрона. Художні особливості, тематика і проблематика творів письменника. Ліро-епічна поема «Паломництво Чайльда-Гарольда». Романтичний характер «Східних поем». Байронізм у європейському письменстві, «байронічний герой». Українська тематика у творчості Байрона. Творчість П. Б. Шеллі.		2	2	6
Тема 3. Загальні тенденції розвитку літератури реалізму. Основні риси реалізму. Філософсько-естетичні основи реалізму. Головні художні відкриття письменників-реалістів. Життєвий і творчий шлях П. Меріме. Творчість Оноре де Бальзака. Розвиток французького реалістичного роману ХІХ ст. Життєвий і творчий шлях О. де Бальзака. «Людська комедія» як відображення широкої панорами суспільства ХІХ століття. Жанрова своєрідність, ідейно-тематичний задум, композиція «Людської комедії». Соціально-психологічний роман «Батько Горіо».		2		6
Тема 4. Класичний реалізм в англійській літературі. Творчий метод Ч. Діккенса у контексті літературної епох. Історія і сьогодення в романах В. Теккерея: естетичні декларації і творча практика. Передумови появи соціального роману. Романи Бенджаміна Дізраелі: синтетичність романтичного та реалістичного. «Дамська версія» англійського соціально-психологічного роману: сестри Бронте, Елізабет Гаскел, Джордж Еліот.		2	2	4

<p>Тема 5. Соціальні виміри німецького реалізму. Теодор Фонтане як представник соціально-психологічного роману. Реалістична естетика роману «Еффі Бріст». Поетика роману та його архітектоніка. Типологічні наближення з літературою межі XIX-XX ст. Проблеми взаємовідносин людини і суспільства у творчості Фрідріха Шпільгагена. Роман «Проблематичні натури» - взаємозв'язок політичної теми з сімейно-побутовою. «Сім'я Гогенштейн» та «Один в полі не воїн» як політичні романи. Моральні настанови роману «Між молотом та на ковадлом».</p>	2	2	4
<p>Тема 6. «Нова драма» Генріка Ібсена. Проблема художнього методу Герхарта Гауптмана. Стильовий діапазон драматургії Гауптмана: натуралізм-реалізм-символізм-неоромантизм. Драма «Перед сходом сонця». Світ інтелігенції у драмі «Самотні». Драма-дискусія «Ткачі». Соціальне тло і символістський характер драми «Вознесіння Ганнеле». Проблема художника в історичній драмі «Флоріан Гейер». Драма-казка «Затоплений дзвін».</p>	2		8
<p>Тема 7. Драматургія Бернарда Шоу. Інтелектуальна драма-дискусія Б. Шоу. Новаторство Б. Шоу в драматургії. Основні положення критичного нарису «Квінтесенція ібсенізму». Характеристика циклів «Неприємні п'єси», «Приємні п'єси», «П'єси для пуритан».</p>	2		8
<p>Тема 8. Естетизм в англійській літературі. Англійська літературна казка. Витоки естетизму в англійській культурі: «aesthetic movement», прерафаеліти, Дж. Рескін, В. Пейтер. Естетизм Оскара Вайльда. «Портрет Доріана Грея»: жанр, алегорія, парадокс, інтертекст, естетизм, «мораль» роману. Англійська літературна казка: фольклористична та авторська казка (типологія); особливості виникнення та сюжетотворення англійської літературної казки; казки О. Вайльда та Л. Керрола.</p>	2	2	4
<p>Тема 9. Модернізм як літературно-мистецький напрям кінця XIX – початку XX століття. Взаємодія символізму й імпресіонізму в ліриці. Творчість Поля Верлена. “Поетичне мистецтво” – віршований маніфест символізму. Світ природи і духовний стан ліричного героя у верленівських “пейзажах душі” (“Осіньна пісня”, “Так тихо серце плаче”). Своєрідність поезії Артюра Рембо. Тема мистецтва у творчості С. Малларме.</p>	2	2	4
<p>Тема 10. Неоромантизм. Неоромантизм в німецькій літературі: новели Рікарди Хуг. Р. Вагнер та його вплив на культуру Західної Європи (інтерпретація міфу, уявлення про синтетичному мистецтві, поетика лейтмотивів, образи любові і смерті). Неоромантизм в англійській літературі. Поетика і естетика неоромантизму у творчості А. Конан Дойля, Р. Л. Стівенсона, Р. Кіплінг, Дж. Конрада. Наукова фантастика Г. Веллса.</p>	2		8
ЗАГ.:	20	10	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Система оцінювання навчальної дисципліни відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p> <p>Види контролю: поточний (усне/письмове опитування лекційному/практичному занятті); підсумковий (перевірка письмового індивідуального завдання; тест у системі дистанційного навчання).</p> <p>Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу (модуль 1) та бали, отримані під час заліку (модуль 2).</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Передбачені письмові тестування на кожному занятті (максимум 10 балів). Наперед підготовлені тематичні тести (у паперовій або електронній формі) складаються з 8 завдань, які включають 6 тестів відкритого типу (формату «множинний вибір») та 2 завдання закритого типу, які передбачають коротку відповідь у вільній формі. Виконання тестів демонструє рівень теоретичних знань та сформованості у студентів практичних навичок і вмінь аналізу літературних явищ. Правильний варіант відповіді на завдання закритого типу оцінюється в 1 бал, відкритого – у 2 бали. Невірна відповідь чи її відсутність – 0 балів. На написання тесту відводиться 10 хвилин.</p> <p><u>Зразок тестових завдань:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Розлад між ідеалом та дійсністю набуває в романтизмі надзвичайної гостроти та напруги, стає сутністю <ol style="list-style-type: none"> ідей логоцентризму романтичного двосвіття правдивого і об'єктивного відтворення дійсності мистецтва для мистецтва Філософською основою романтизму стала філософія <ol style="list-style-type: none"> Декарта Спенсера Фіхте Ніцше У центрі художнього зображення письменників-романтиків – романтичний герой – <ol style="list-style-type: none"> винятковий характер у виняткових обставинах пересічний герой у звичайних обставинах маленька людина історична постать Селянська тематика та образ жебрака характерні для поезії <ol style="list-style-type: none"> Дж. Байрона П. Шеллі В. Водсворта В. Скотта Здійсніть короткий опис героїні роману Т. Фонтане «Еффі Бріст». Охарактеризуйте основні ознаки естетизму Оскара Вайльда.

<p>Практичні заняття</p>	<p>Оцінюється відвідуваність усіх 5 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 25 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 5.</p> <p>5 балів студент отримує за вичерпну бездоганну відповідь із наведенням двох і більше прикладів із текстів, які ілюструють ті чи ті положення.</p> <p>4 бали – за повну відповідь із наведенням двох і більше прикладів проте з однією-двома змістовими неточностями.</p> <p>3 бали – за неповну правильну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей чи невірно наведені приклади або їх відсутність.</p> <p>2 бали – за часткову, з грубими недоліками відповідь, або за її неадекватність завданню.</p> <p>1 бал – за відсутність відповіді</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Студент, який не набрав 25 балів, до заліку не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Форма контролю - залік; Форма здачі - письмова; Структура тесту і розподіл балів за завдання: Підсумковий тест складається з 25 завдань формату «множинний вибір», виконання яких демонструє рівень теоретичних знань та сформованості у студентів практичних навичок і вмінь аналізу літературних явищ. Правильний варіант відповіді оцінюється у 2 бали. Невірна відповідь чи її відсутність – 0 балів.</p> <p style="text-align: center;">Зразок завдань підсумкового тесту:</p> <p>Першим романом В. Скотта є</p> <p>а) «Айвенго» б) «Уеверлі» в) «Квентін Дорвард» г) «Роб Рой»</p> <p>Історичним персонажем у романі «Айвенго» В. Скотта є</p> <p>а) Кромвель б) Річард I в) Людовік XI г) Єлизавета I</p> <p>У романах Джейн Остін переважає тематика:</p> <p>а) сімейно-побутова б) історична в) міфологічна г) героїчна</p> <p>Автором роману «Франкенштейн, або сучасний Прометей» є</p> <p>а) Пірсі Біші Шеллі б) Мері Шеллі в) Джордж Байрон г) Джейн Остін</p>
<p>7. Політика навчальної дисципліни</p>	
<p>Письмові роботи: Студент зобов'язаний виконати самостійно і здати викладачу на перевірку письмову роботу не пізніше як за тиждень до встановленої розкладом дати заліку. Не допускається користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями, а також списування та плагіат при виконанні письмових завдань.</p> <p>Академічна доброчесність: Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з «Положенням про запобігання академічному</p>	

плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» можна за покликанням: <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

Студент зобов'язаний неухильно дотримуватися норм академічної доброчесності, правил внутрішнього розпорядку навчального закладу, інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють освітній процес у ЗВО. У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, студент отримає «0» балів. Повторна невідповідна поведінка під час заняття/виду контролю може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за покликанням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>

Відвідування занять:

При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено [Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#). Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача (згідно зі встановленим графіком).

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують матеріал самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn та виконанням письмових завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-individualnym-hrafiikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти екзамен за відомістю №2. На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні письмових робіт. У разі отримання незадовільної оцінки з навчальної дисципліни за талоном №3, студенти мають право на повторне її вивчення, що регламентовано «Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (Редакція 3)», ознайомитися з яким можна за покликанням: <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf>

Неформальна освіта:

Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів на платформах Coursera, Udemy, тощо, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів/тренінгів, тощо) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості

викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>.

8. Рекомендована література

1. Бігун О. А. Курс лекцій із навчальної дисципліни «Література країни, мова якої вивчається (XIX – початок XX століття)». Івано-Франківськ: “ІНІН”, 2017. 90 с.
2. Бігун О. А. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Література країни, мова якої вивчається (від початків до сьогодення)». Івано-Франківськ, “ІНІН”, 2017. 72
3. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: Підручник. Київ: Либідь, 2001. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Halych_Oleksandr/Teoriia_literatury_vyd_2005/
4. Зарубіжні письменники: енциклопедичний довідник: У 2 т. / ред. Н. Михальська, Б. Щавурський. Тернопіль: Богдан, 2005. Т. 1; 2006. Т. 2. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Schavurskyi_Borys/Zarubizhni_pysmennyky_entsyklopedyc_hnyi_dovidnyk_Tom_1/
https://chtyvo.org.ua/authors/Schavurskyi_Borys/Zarubizhni_pysmennyky_Entsyklopedyc_hnyi_dovidnyk_Tom_2/
5. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / [кер. Проекту А. Волков]. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с. Шалагінов Б. Б. Романтичний словник: До історії понять і термінів раннього німецького романтизму. К.: НАУКМА, 2010.

Викладач: Бігун Ольга Альбертівна, доктор філологічних наук,
професор кафедри французької філології

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Зарубіжна література (3 семестр)
Викладач (-і)	Девдюк Іванна Василівна
Контактний телефон викладача	(0342) 59-61-44
Е-mail викладача	ivanna.devdiuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до узгодженого графіка протягом навчального семестру
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення дисципліни є зарубіжна література ХХ століття з її характерними жанрово-стильовими рисами та ідейно-проблемними тенденціями; літературним доробком видатних письменників епохи. Увагу зосереджено на специфіці національних та індивідуально-авторських парадигм у координатах таких літературних явищ, як «модернізм», «авангардизм», «екзистенціалізм», «постмодернізм», «потік свідомості», «втрачене покоління», «психологізм», «інтелектуалізм», «міфологізм», «архетипність», «антиутопія», «автоматичне письмо», «телеграфний стиль» та ін.</p> <p>Зміст дисципліни охоплює філософсько-естетичні концепції й теорії (З. Фройд, К.-Г. Юнг, Ж.-П. Сартр, А. Камю, Р. Барт, Ж. Деріда та ін.), що лягли в основу формування літературної парадигми у творчості письменників зазначеного періоду. Літературні явища вивчаються у загальносвітовому контексті шляхом їх аналізу з попередніми та наступними періодами. Зокрема, естетика та поетика зрілого модернізму актуалізується у площині зіставлення з художніми явищами раннього модернізму, авангардизму, реалізму тощо, література «потіку свідомості» – із характерними для поезики реалізму проявами внутрішнього монологу тощо. Взяті до уваги міжлітературні контакти українських митців із європейськими майстрами слова. Як одна із форм комунікації розглядається переклад..</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета вивчення дисципліни – забезпечити студентів знаннями літературного процесу ХХ століття, основних соціокультурних та естетичних особливостей доби у розмаїтті напрямів, течій, шкіл та постатей, взаємодії конкретно-історичних та загальнолюдських значень. Основні цілі вивчення дисципліни: дати уявлення про перебіг літературного процесу ХХ ст., репрезентувати його основні етапи; ознайомити з традиціями та новаторством у художніх формах та проблематиці; представити особливості літературних напрямів, течій, стилів, їх художню цінність та загальнолюдське значення; представити спільні та самобутні риси літературного розвитку в країнах Європи та Америки; навчити студентів аналізувати літературні твори, осмислювати їх художню своєрідність, особливості стилю й поезики, які віддзеркалюють поступовий розвиток сучасної літератури, розкривають її винятковість та важливість для становлення національного та світового культуротворчого процесу; розвивати естетичне та евристичне мислення, творчі навички та професійні здібності, необхідні для виконання трудових функцій вчителя зарубіжної літератури ЗЗСО.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>Інтегральна компетентність: Здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузях освіти, навчання англійської мови та зарубіжної літератури, другої іноземної мови (німецької або французької) в процесі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів психолого-педагогічних та філологічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності: ЗК1. Компетентність володіння державною мовою: Здатність вільно спілкуватися українською мовою як усно, так і письмово.</p>	

ЗК3. Соціальна компетентність:

Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування рідною та іноземною мовами з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК4. Культурна компетентність:

здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві, здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження.

ЗК7. Дослідницька компетентність:

Здатність до абстрактного мислення, пошуку, опрацювання, аналізу та синтезу інформації з різних джерел та проведення досліджень на належному рівні, дотримуючись принципів академічної доброчесності.

Фахові компетентності:**ФК1 Мовно-комунікативна компетентність:**

Здатність дотримуватися сучасних норм іноземної мови в усному та писемному спілкуванні, зокрема у професійному колі; застосовувати знання про іноземну мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні та практичні вміння з іноземної мови у навчальній і професійній діяльності; забезпечувати навчання учнів іноземній мові, формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів, зокрема іншомовну комунікативну та міжкультурну компетентності; здатність забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою.

ФК2. Літературознавча компетентність:

Здатність виявляти закономірності літературного процесу, визначати специфіку і значення художніх концепцій і літературних творів у контексті суспільно-літературної ситуації, літературної критики й культурної епохи; давати оцінку художнього твору; визначати роль системи образів, сюжету, композиції та засобів виразності в їх поєднанні; характеризувати творчу індивідуальність автора

ФК3. Предметно-методична компетентність:

Формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здійснювати інтегроване навчання учнів; добирати учнів; розвивати в учнів критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення в учнів.

ФК5 Емоційно-етична компетентність:

Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами; здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; здатність усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

Результати навчання:

ПРН5. Знати норми української та іноземної літературної мови, принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів; вміти аналізувати структурні одиниці української та іноземної мови, визначати їхню взаємодію; характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють; застосовувати ці знання і вміння у професійній діяльності вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури.

ПРН6. Знати й розуміти систему мови, культуру країни, мова якої вивчається, історію зарубіжної літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності вчителя/викладача іноземних мов та зарубіжної літератури

ПРН10. Застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей, навчальних предметів (інтегрованих курсів); використовувати мовний, мовленнєвий та культурний досвід учнів під час підготовки та проведення навчальних занять для формування в них розуміння природних зв'язків різних процесів, уміння вирішувати практичні завдання, що вимагають синтезу знань з різних освітніх галузей, розвитку системного мислення.

ПРН12. Знати історію зарубіжної літератури, вміти аналізувати й інтерпретувати твори зарубіжної літератури, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі; використовувати ці знання та вміння у навчанні учнів навчального предмета.

ПРН13. Ефективно працювати з інформацією: збирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, впорядковувати, класифікувати,

систематизувати, критично оцінювати, аналізувати й інтерпретувати її та застосовувати дані, дотримуючись норм академічної доброчесності.

ПРН17. Критично осмислювати основні теорії, принципи, методи, поняття та концепції обраної освітньої спеціальності/спеціалізації, уміти застосовувати їх для організації процесу навчання, виховання і розвитку учнів, формування в них уявлень про навчальний предмет на основі сучасних наукових досягнень.

ПРН18. Збирати, систематизувати, аналізувати й інтерпретувати дані реального освітнього процесу та застосовувати їх для прогнозування, планування, організації та реалізації навчально-пізнавальної діяльності учнів, проведення прикладного мікродослідження з методики навчання іноземних мов/зарубіжної літератури, презентувати його результати.

5. Організація навчання

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)	2	Н

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	Лекції	Практ. зан.	Самост. роб.
Тема 1. Літературні напрями, течії, школи, жанри у світовій літературі ХХ ст. Англійська література першої половини ХХ ст. у контексті світового літературного процесу. Школа потоку свідомості. Творчість Дж. Джойса.	2	2	4
Тема 2. Жанр антиутопії у світовій літературі ХХ ст. Роман О. Гакслі “Прекрасний новий світ” як антиутопія.	2		8
Тема 3. Американська література I половини ХХ ст. Творчість Ернеста Гемінгвея у контексті розвитку літератури США ХХ ст.	2	2	4
Тема 4. Французька література першої половини ХХ ст. Творчість А. де Сент-Екзюпері. Романістика Ф.Моріака.	2		8
Тема 5. Німецькомовна література першої половини ХХ ст. Філософсько-інтелектуальний роман у німецькомовній літературі ХХ ст. Творчість Г.Гессе. Феномен австрійської літератури. Творчість Ф.Кафки. Новелістика С.Цвейга.	2		8
Тема 6. Загальні тенденції розвитку зарубіжної літератури II пол. ХХ ст. Французький екзистенціалізм як літературний напрям. Творчість А.Камю	2	2	4
Тема 7. Нонконформістські тенденції у літературі США повоєнного періоду. Творчість Д.Селінджера	2	2	4

Тема 8. Роман філософської тенденції в англійській літературі 50-х років. Творчість В.Голдінга. Філософсько-інтелектуальна проза Джона Фаулза	2	2	4
Тема 9. Літературний процес повоєнної Німеччини. Творчість Г.Белля.	2		8
Тема 10. Література Постмодернізму Феномен магічного реалізму. Творчість Г.Г.Маркеса	2		8
Загальна кількість годин	20	10	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання курсу	<p>Система оцінювання навчальної дисципліни відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p> <p>Види контролю: поточний (усне/письмове опитування лекційному/практичному занятті); підсумковий (перевірка письмового індивідуального завдання; тест у системі дистанційного навчання).</p> <p>Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу (модуль 1) та бали, отримані під час екзамену (модуль 2).</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Передбачені письмові тестування на кожному занятті (максимум 10 балів). Наперед підготовлені тематичні тести (у паперовій або електронній формі) складаються з 8 завдань, які включають 6 тестів відкритого типу (формату «множинний вибір») та 2 завдання закритого типу, які передбачають коротку відповідь у вільній формі. Виконання тестів демонструє рівень теоретичних знань та сформованості у студентів практичних навичок і вмінь аналізу літературних явищ.</p> <p>Правильний варіант відповіді на завдання закритого типу оцінюється в 1 бал, відкритого – у 2 бали. Невірні відповіді чи її відсутність – 0 балів. На написання тесту відводиться 10 хвилин.</p> <p>Зразок тестових завдань:</p> <ol style="list-style-type: none"> Авангардизм є відгалуженням <ol style="list-style-type: none"> раннього модернізму зрілого модернізму пізнього модернізму постмодернізму Якій течії притаманний прийом “автоматичне письмо”? <ol style="list-style-type: none"> імажизму сюрреалізму футуризму експресіонізму У рамках якої авангардистської течії виникла “драма крику”? <ol style="list-style-type: none"> Футуризм Імажизм Кубізм Експресіонізм Рядки Дж. Джойса в «Джакомо» «її тіло не пахне: це квітка без запаху» навіяні сонетом <ol style="list-style-type: none"> А. Данте Ф. Петрарки Дж. Донна В. Шекспіра З ким асоціює свою кохану герої Дж. Джойса «Джакомо»? <ol style="list-style-type: none"> Джульєтта (Шекспір) Афродіта Беатріче (Шеллі) Маргарита (Гете) Впродовж якого часу відбуваються події у романі «Улісс»? <ol style="list-style-type: none"> Одного дня Одного тижня Одного року Одного місяця Охарактеризуйте образ Амалії в есе «Джакомо» Дж. Джойса? Як завершується роман «Улісс»?

<p>Практичні заняття</p>	<p>Оцінюється відвідуваність усіх 5 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 25 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 5.</p> <p>5 балів студент отримує за вичерпну бездоганну відповідь із наведенням двох і більше прикладів із текстів, які ілюструють ті чи ті положення.</p> <p>4 бали – за повну відповідь із наведенням двох і більше прикладів проте з однією-двома змістовими неточностями.</p> <p>3 бали – за неповну правильну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей чи невірно наведені приклади або їх відсутність.</p> <p>2 бали – за часткову, з грубими недоліками відповідь, або за її неадекватність завданню.</p> <p>1 бал – за відсутність відповіді</p>
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Студент, який не набрав 25 балів, до іспиту не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Форма підсумкового контролю – екзамен. Форма здачі – тестування в системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua.</p> <p>Структура тесту і розподіл балів за завдання:</p> <p>Підсумковий тест складається з 25 завдань формату «множинний вибір», виконання яких демонструє рівень теоретичних знань студентів, ступінь засвоєння ними художніх творів, а також сформованості практичних навичок аналізу літературних явищ. Правильний варіант відповіді оцінюється у 2 бали. Невірна відповідь чи її відсутність – 0 балів. Максимальна кількість балів за екзамен – 50. Студент, який не набрав 50 балів зі 100 бальною шкалою за відомістю №1, користується правом перескладання екзамену за відомістю №2.</p> <p>Зразок завдань підсумкового тесту:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Модернізм характеризують як <ul style="list-style-type: none"> А) течію Б) школу В) рух Г) напрям 2. Авангардизм по відношенню до модернізму є: <ul style="list-style-type: none"> А) більш традиційним Б) більш гармонійним В) більш сентиментальним Г) більш радикальним 3. Який із поданих творів називають «євангелієм» бітників? <ul style="list-style-type: none"> А) «У дорозі» Дж.Керуака Б) Над прірвою у житті» Д.Селінджера В) «Кролику, біжи» Дж.Апдайка Г) «Бойня № 5» К.Воннегута 4. Між ким було встановлено «конформізм» у 50-х роках у США? <ul style="list-style-type: none"> А) Між бідними і багатими Б) Між урядом і народом В) Між жінками і чоловіками Г) Між батьками і дітьми

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Студент зобов'язаний виконати самостійно і здати викладачу на перевірку письмову роботу не пізніше як за тиждень до встановленої розкладом дати екзамену. Не допускається користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями, а також списування та плагіат при виконанні письмових завдань.

Академічна доброчесність:

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з «Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» можна за покликанням: <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf>

Студент зобов'язаний неухильно дотримуватися норм академічної доброчесності, правил внутрішнього розпорядку навчального закладу, інших видів політики, передбаченої нормативними документами, що регулюють освітній процес у ЗВО. У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного чи підсумкового контролю, студент отримає «0» балів. Повторна невідповідна поведінка під час заняття/виду контролю може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за покликанням: <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>

Відвідування занять:

При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено [Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#). Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача (згідно зі встановленим графіком).

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують матеріал самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn та виконанням письмових завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-hrafikom-u-prykarpatському-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylii-stefanyka.pdf

Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти екзамен за відомістю №2. На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні письмових робіт. У разі отримання незадовільної оцінки з навчальної дисципліни за талоном №3, студенти мають право на повторне її вивчення, що регламентовано «Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (Редакція 3)», ознайомитися з яким можна за покликанням: <https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplyn-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf>

Неформальна освіта:

Порядок перерахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад,

результати проходження курсів на платформах Coursera, Udemy, тощо, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів/тренінгів, тощо) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasyliia-stefanyka.pdf

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>.

8. Рекомендована література

1. Висоцька Н. О. Сучасна драматургія США [Електронний ресурс]. URL: <http://lib.chmnu.edu.ua/pdf/posibnuku/185/10.pdf>
2. Висоцька Н. О. Єдність множинного. Американська література кінця ХХ — початку ХХІ століть у контексті культурного плюралізму : монографія. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2010. 456 с. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/29953>
3. Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гринчак Н. І. Історія зарубіжної літератури ХХ століття: навчальний посібник. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2011. 488 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Davydenko_Halyna/Istoriia_zarubizhnoi_literatury_KhKh_stolitia/
4. Давиденко Г. Й., Чайка О. М., Гричаник Н. І., Кушнерова М. О. Історія новітньої зарубіжної літератури: Навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2008. 274 с. URL: <https://subject.com.ua/pdf/126.pdf>
5. Девдюк І.В. Література Англії та Америки ХХ ст. Навчально-методичні рекомендації до лекцій і практичних занять [Електронне видання]. Івано-Франківськ, 2022. 75 с. URL: <https://kslipl.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/108/2022/12/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4.%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4.-%D0%9B-%D1%80%D0%B0-%D0%90%D0%BD%D0%B3%D0%BB%D1%96%D1%96%CC%88-%D1%82%D0%B0-%D0%A1%D0%A8%D0%90-%D0%A5%D0%A5-%D1%81%D1%82.-1.pdf>
6. Девдюк І. В. Модерністський дискурс в англійській літературі перших десятиліть ХХ століття // Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Філологічні науки : [зб. наук. ст.] / [гол. ред. В. А. Зарва]. Бердянськ : БДПУ, 2017. Вип. XIII. С. 82–89. URL: <https://philology.bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2018/02/13-1.pdf>
7. Денисова Т. Н. Історія американської літератури ХХ століття. Навч. посібн. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2012. 487 с.
8. Зарубіжна література межі ХІХ-ХХ та ХХ століття: підручник. За заг. ред. С.К.Криворучко. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2023. 1357 с. URL: http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/7540/Zarub.Lit_Pidruchnyk-2023_Keba.pdf?sequence=1&isAllowed=y
9. Зарубіжні письменники: енциклопедичний довідник: У 2 т. / ред. Н. Михальська, Б. Щавурський. Тернопіль: Богдан, 2005. Т. 1; 2006. Т. 2. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Schavurskyi_Borys/Zarubizhni_pysmennyky_entsyklopedychnyi_dovidnyk_Tom_1/
https://chtyvo.org.ua/authors/Schavurskyi_Borys/Zarubizhni_pysmennyky_entsyklopedychnyi_dovidnyk_Tom_2/
10. Історія зарубіжної літератури ХХ ст. : навч. посібник / В. І. Кузьменко, О. О. Гарачковська, М. В. Кузьменко та ін. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 496 с.
11. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т. 1 / Авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 608 с. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Kovaliv_Yurii/Literaturoznavcha_entsyklopediia_U_dvokh_tomakh_T_1/
12. Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т. 2 / Авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ:

ВЦ «Академія», 2007. 624 с.

URL:

https://chtyvo.org.ua/authors/Kovaliv_Yurii/Literaturoznavcha_entsyklopediia_U_dvokh_tomakh_T_2/

13. Ніколенко О. М., Конєва Т. М., Орлова О. В. Основні тенденції розвитку прози ХХ століття: навчальний посібник. Полтава: АСМІ, 2010. 200 с. URL: <http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/%D0%9D%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf>

Викладач: Девдюк І.В., доктор філологічних наук, професор кафедри світової літератури і порівняльного літературознавства